

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

De Divina Psalmodia, Ejusque Causis, Mysteriis, Et Disciplinis, deque variis Ritibus omnium Ecclesiarum in psallendis Divinis Officiis, Tractatus, Historicvs, Symbolicvs, Asceticvs. Sive Psallentis Ecclesiae Harmonia - Opus novum, & curiosum, ac multiplici eruditione illustratum ... Operum ...

Bona, Giovanni

Parisiis, 1678

§. 4. Indicantur Auctores, qui fidem Purgatorii, ritumque orandi pro defunctis astruunt. Addita quaedam ex profanis scriptoribus de funerandi ratione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9929

§. IV.

Indicantur Auctores, qui fidem Purgatorii, ritumque orandi pro defunctis astruunt. Addita quedam ex profanis scriptoribus de funerandi ratione.

I. **N**on sine nutu, & providentia Dei factum arbitror, ut receptos Ecclesiæ ritus ab ipsa Apostolorum ætate ad hæc nostra tempora viri doctissimi divinitus excitati, & scriptis illustraverint, & moribus approbaverint. Præviderat enim Spiritus sanctus in extrema hac delirantis mundi senecta improbos Hæresiarchas futuros, qui suggerente inimico universam Ecclesiasticam Hierarchiam convellere, & perturbare conarentur. Quod cum in cæteris bonis operibus, tum maximè in iis quæ pro defunctis fieri solent abrogandis, irritò licet conatu, vehementius tentarunt. Ut fidem igitur liberem, quam nuper dedi, eademque opera hujus sacri ritus antiquitatem ostendam; viros præstantes, veteresque scriptores (servata quantum fieri poterit temporum serie) breviter indicabo, qui fidem Purgatorii, ritumque orandi pro defunctis semper in Ecclesia viguisse disertis verbis testantur.

Primum locum tribuo liturgiis Sanctorum Iacobi maioris, & minoris, Matthæi, & Marci, in quibus speciales sunt orationes pro spiritibus quiescentium. Sequitur Dionysius Areopagita, qui in libro de Ecclesiastica Hierarchia, postquam disseruit de actibus Hierarchicis, qui fiunt circa ingredientiæ Ecclesiæ, & circa procedentes, ac proficienæs in ea; de his actibus deinde tractat, qui circa ex ea egredientes, videlicet circa defunctos, exercentur. Hunc comitantur plures ejusdem spiritus, nimirum Clemens Rom. ep. 1. & lib. 8. const. Apostolicis cum Notis Francisci Turriani. Hermes in Pastore visione 3. Tertullianus lib. de testim. animæ cap. 4. de corona militis cap. 3. de exhor. Castitatis cap. 11. de Monogamia cap. 10. de Resurr. c. 43. cum Notis Iacobi Pamelii. Origenes Hom. 3. in Iob. Hom. 14.

in Levit. & 6. in Exod. Cyprianus lib. 1. ep. 9. Zeno Veronen. Serm. de Resurrect. Athanasius ep. ad solitariam vitam agentes, & qu. 34 ad Antiochum. Lactantius Firmianus lib. 7. cap. 21. Cyrillus Hierosolymit. catech. 5. mystagogica, Euseb. Cæsarien. lib. de vita Constantini c. 60. & 71. Ephrem Syrus paræn. 49. & in testamento cum scholiis Gerardi Vossij. Nazianzenus orat. 10. in obitu Cæsarii fratris. Epiphanius lib. 3. hæc. 75. & in fine ejusdem libri. Basilius Magnus in cap. 6. & 9. Isaia. Ambrosius orat. de obitu Satyri, itemque de obitu Valentiniani, & Theodosii, & lib. 2. ep. 8. de obitu sororis. Gregorius Nyssenus orat. de dormientibus. Hieron. ep. ad Pammachium de obitu Paulinae. lib. 1. adv. Pelagianos in cap. 1. Ezechiel. & in fine Comment. in Isaiam. Chrysostomus Hom. 32. & 35. in Matth. Hom. 61. in Ioann. Hom. 41. in 1. ad Cor. Hom. 21. in Act. Apost. Serm. 3. in Ep. ad Philipp. Hom. 69. & 70. ad populum Antiochenum. Homilia vero 35. in Matthæum ostendit multis rationibus satius esse corpora mortuorum putrescere, & dissolvi, quam integra conservari. Augustinus integro lib. de cura pro mortuis gerenda. lib. 9. conf. c. ult. ep. 64. ad Aurel. Ser. 31. & 33. de verbis Apost. Ser. 41. de Sanctis. Auctor Ser. ad fratres in Eremo Ser. 44. Paulinus ep. ad Alithium, & ad Pammachiem, itemque ep. 5. ad Delphinum, & paraphr. in Psalm. 1. Theodoretus lib. 5. hist. c. 26. Socrates lib. 7. c. 25. Eusebius Emiffenus, seu verius Eucherius Lugdunensis Hom. 3. de Epiph. Victor Vticen. lib. 2. de persecut. Vandal. Cæsarius Arêlaten. Hom. 8. Boëthius de consol. Philos. lib. 4. prof. 4. Io. Climacus gr. 4. Gregorius Magnus in 1. Reg. lib. 2. cap. 3. in 1. Pf. ponit. v. 1. & passim lib. 4. Dialog. Ioannes Moschus in prato spirit. c. 24. & 44. Isidorus lib. 1. de Eccl. officiis c. 18. Eligius Noviomen. Hom. 8. Bonifac. Archiepis. Monguntin. & Martyr. ep. 35. 36. 70. 84. 90. & alibi. Iulianus lib. 1. Prognosticon c. 18. usque ad finem libri, & rursus lib. 1. ferè pertorum. Anastasius Nicænus q. 206 in scripturam. Beda in ps. 37. & lib. 5. hist. c. 13. Ioannes Damascenus orat. de iis, qui in fide dormierunt. Germanus Constantinopol. in Theoria rerum Ecclesiasticarum. Amalatus supra citat. Haymo Halberstatensis lib. 2. in Isaiam c. 28. & in cap. 3. 1. ad Cor. Metaphrastes in vitis Pachomii, & Theodosii Abb. & Eusebiae hospita. Rabanus lib. 2. de inst. Cleric. c. 44. Regino Abbas lib. de disciplina Ecclesiast. c. 190. Luitprandus Ticinen. l. 4. hist. c. 7. Petrus Dam. Ser. 2. de S. Andrea, & Ser. de S. Nic. Theophylactus in c. 12. Lucæ. Anselmus Cantuar. seu verius Petrus Babyon. in c. 12. Matth. Idem Anselmus, vel sub eius nomine Hervæus in c. 3. 1. ad Cor. Oecume-

nus item in c. 5. 1. ad Cor. Sigibertus in Chronicis an. 958. Hugo Victorin. lib. 2. de Sacram. p. 16. c. 4. & 6. Petrus Venerab. passim lib. 1. de miraculis. Rupertus Abbas in Genes. lib. 3. cap. 32. Bernardus Serm. 66. in Cant. Serm. de quinque Regionibus, & in obitu Vmberti. Petrus Cellensis lib. de Panibus cap. 7. Eckbertus Monachus Schonaugiæ Serm. 9. adv. Catharos. Arnoldus Abbas Bonavallistract. de 7. verbis Domini in cruce c. 2. Nicephorus Gregoras lib. 3. & 9. histor. Thomas Valdensis tom. 3. tit. 11. c. 107. Bernardus contra Valdenses c. 9. 10. 11. Ermigardus contra eosdem c. 17. Ite Petrus Pisichdorsus cap. 21. & 22. Scholastici omnes cum Magistro 4. Sent. d. 44. & 45. & cum D. Thoma in sup. 3. p. qu. 70. & 71. Bonaventura in Breviloquio p. 7. c. 2. & tom. 3. Serm. de animabus. Gennadius Patriarcha Constantinopol. expos. pro Conc. Florent. c. 3. *Recensiones omitto.* Sunt autè inter hos præcipui. Baronius ann. Christi 34. 310. & seqq. item an. 226. n. 12. Antonius Demochares diffusè ex Concilis, ex Patribus, aliisque Doctoribus lib. 4. de Missac. 18. Bellarminus tom. 2. controv. libris duobus de Purgatorio. Suarez in 3. p. tom. 4. disp. 45. cum trib. sequentibus. Alphonsus à Castro v. Purgatorium. Eckius c. 25. Enchiridii. Antonius Augustinus in epit. Iuris. Vet. Pontificii lib. 27. Martinus Perez 3. p. traditionum. Iodocus Coccius tomo 2. sui præclarissimi thesauri lib. 7. art. 5. ubi citat plures Rabbinos, qui Purgatorium admittunt: & lib. 10. art. 6. Theodorus Peltanus in suis tract. de igne Purgatorii, de suffragiis defunctorum, de sepulturis, & anniversariis. Petrus Tyræus de multiplicibus suffragiis defunctor. Iac. Gretzerus de receptaculis subterraneis animarum, & de funere Christiano. Iacobus Gualterus in Tab. Chronographica verit. 10. Ioseph. Vicecomes libr. quart. de antiquis ritibus Missæ. Henricus Spondanus in doctissimo, & eruditissimo operè de sacris Cœmeterijs. Curam autem mortuorum, & fidem Purgatorii à primò parente Adamo usque ad nostra tempora semper viguisse ostendit in Notis Chronicis Genebrardus.

II. Cæterum de funeribus, variisque ritibus sepeliendi cadavera multa quoque ex profanis Scriptoribus colligi possunt, è quibus constat etiam ab infidelibus magnam curam adhibitam, ut iusta mortuis persolverentur. Extant de hac re in Codicibus civilium legum insignes tituli de Religios. & sumptibus, funerum, de mortuo inferendo, de sepulchro violato, de cadaveribus punitorum, de debita impensa in exequiis, & ne

defuncti, seu funera eorum injurientur à creditoribus. Copiosè etiam differunt de ritibus antiquorum fune-
rum Scriptores qui sequuntur, & alii plures, quos
isti citant, & commendant.

Ioannes Rosinus lib. 5. Rom. antiquit. c. ult. additis Thomæ Demp-
steri Paralipomenis. Læl. Bisciola Horar. sub. l. 5. c. 1. Lilius
Giraldus lib. de vario sepeliendi ritu, Joannes Kuchmannus Lu-
becensis, qui Romanorum funerum solemnitates libris quatuor
complexus est, Jacobus Gutherius libris tribus de jure Manium,
Spondanus in laudato opere de sacris cœmeteriis, Philippus Clu-
verius l. 1. Germaniæ antiquæ cap. 53. Alexander ab Alexandro
dierum Genialium l. 3. c. 2. & 7. Cœlius Rhodiginus l. 17.
antiq. lect. c. 19. 20. & 21. Iustus Lipsius l. 1. lect. c. 6. ad l. 4.
Annal. Hieronymus Magius var. lect. l. 1. c. 13. & l. 2. c. 17. uf-
que ad 22. Ludovicus Cartio l. 1. emend. c. 6. Vvolfgangus Lazius
comment. Reip. Rom. l. 3. c. ult. Cicero 2. de legibus. Onofan-
der in Strategico c. 36. cum notis Ioannis Chokicri Leodiensis.
Ianus Durantius Casellius l. 1. var. c. 4. & l. 2. c. 3. Lucianus in
dialogis mortuorum. Herodianus l. 4. hist. Diodorus Siculus l.
2. c. 2. & 5. & l. 4. c. 1. Casar l. 5. de bello Gallico. Ludi fune-
bres quando, & cui primum instituti fuerint, narrat Pausanias in
Arcadicis. Idem in Messenicis edictum olim ait, ut veste pulla
prosequerentur omnes funera optimatum. Faces, & candelas adhi-
bitas in funeribus constat ex Tacito 2. Ann. Persio sat. 3. Seneca
de Tranquillit. animi c. 11. Suetonio in Augusto, & ex D. Hie-
ronymo adv. Vigilantium. Cantu prosequi mortuos ad sepulturam
plurimarum gentium instituta sanxerunt, teste Macrobio in somn.
Scip. l. 2. cap. 3. Græci defunctos osculabantur, quam consuetudi-
nem commemorat Euripides in Alcestide: sed inhibitum postea
fuit huiusmodi osculum à Conciliis Antissidorensi, & Matisconen-
si. Pompas funebres Italico idiomate describit Franciscus Perucius.
Quædam item de funeribus tractat Natalis Comes in Mytholo-
gicis l. 1. c. 13. Dabantur olim convivia in mortuorum memoriam,
de quibus Synesius ep. 3. Chrysofostomus hom. 28. in c. 1. primæ
ad Corinth. quorum etiam abusum damnant Zeno Veronensis in
Psalm. 49. & Gaudentius tract. 4. de Paschate. Petrus Gregorius
Tholosanus l. 1. de immortal. animor. ex corporum mortuorum
cura argumentum desumit ad probandam animæ immortalitatem.
Ob hanc enim nistus est unicuique à natura amor, & cura proprii
corporis etiam post mortem. Olympias Alexandri Magni mater,
cum Cassandri iussu interficeretur, capillis, & veste se honestè
composuit, ne quid posset in cadavere inhonestum videri Nar-

rat id ex Trogo Pompeio Iustinus in fine l. 15. Similia refert de Polyxena Euripides in Hecuba v. 68. & Ovidius 13. metam. v. 477. De Lucretia idem Ovidius 2. Fast v. 83 de Cornelia Vestali Plinius l. 4 ep. 11. De Glaucia Statius 2. Sylvar v. 154. De Cleopatra Florus l. 4. De Cæsare Suetonius. De Virginibus Milefiis Aulus Gellius noctium Artic. l. 15. c. 10.

Sat dictum de hac re. Illud autem in fine monendum, ut cum oramus pro mortuis, mortis quoque nostræ recordemur, sicut scriptum est: *Memorare novissima tua, & in aeternum non peccabis.*

CAPUT XIV.

DE PSALMIS POENITENTIALIBUS,
& Litanis.

§. I.

Pœnitentiæ utilitas, & effectus. De Psalmis Pœnitentialibus, eorumque usu. Laudes pœnitentiæ. Cur septem tantum sint Psalmi Pœnitentiales.

I. **C**Adit infelix homo in foveam peccati mortalis, & non adjiciet ut resurgat: infigitur in limo profundi, & non est substantia: infernalis tyranni servituti se subjicit, & non est qui redimat: bibit sicut aquam iniquitatem amarissimum virus, & nemo est qui alexipharmacum misceat: à planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas; vulnus, & livor, & plaga tumens, & non est qui circumliget, aut curet medicamine, aut foveat oleo: nisi respiciens desuper Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis manum porrigat adjutricem Lapsus enim ex voluntate homo, inquit (a) Bernardus, non æquè ex voluntate resurgere jam liberum habet, quia etsi datum fuit

a Bern. de grat. & lib. arbitrio.